

صنعت نساچ زیان‌ده نبوده و نیست

اشاره:

تنها راه‌حل بحران بیکاری را سرمایه‌گذاری در صنعت نساچی می‌داند و معتقد است: «در صورت حذف شبکه‌های فساد مالی و رانت‌های اقتصادی، کشور ما استوار و قدرتمند در مقابل تحریم‌ها ایستادگی خواهد کرد.»

مهندس حمزه لو که بخش عمده‌ای از دوران فعالیت حرفه‌ای خود را در شرکت‌های معظم نساچی مانند کارخانجات مقدم، ایران پوپلین، الیاف نایلون و... سپری کرده است، از کم‌توجهی دولتمردان به صنایع نساچی گلایه‌مند است و می‌گوید: «رانت‌های اقتصادی بسیاری وجود دارند که اجازه رشد و شکوفایی به صنایع کشور از جمله نساچی را نمی‌دهد و متأسفانه از منابع، مخازن و ذخایر ارزشمند خدادادی کشور در مسیر درست استفاده نمی‌شود.»

وی با اطمینان اعلام می‌کند که صنعت نساچی زیان‌ده نبوده و نیست و سپس تغییر نگرش مسئولان نسبت به تولید و صنعت را ضروری می‌داند و می‌افزاید: «مسئول دو تابعیتی که برایش مهم نیست چه اتفاقاتی برای صنعت و اقتصاد کشور رخ می‌دهد و در صورت بروز کوچک‌ترین مشکل، به خارج از کشور مهاجرت می‌کند؛ نباید چنین افرادی در رأس امور کشور قرار گیرند.» متن کامل این گفت‌وگو از نظر تان می‌گذرد:

تهیه و تنظیم: شبینم سادات امامی رئوف

گفت‌وگو با مهندس عبدالله حمزه‌لو - مدیر کارخانجات صنایع نساچی اردکان یزد

۴ بیوگرافی و سوابق فعالیت در صنایع نساچی متولد سال ۱۳۳۳ در خیابان سلمان فارسی تهران و فارغ‌التحصیل رشته الکترونیک از دانشگاه هندوستان هستم. اسفند سال ۱۳۶۱ به‌عنوان مسئول فنی «شرکت چرم آذر» فعالیت خود را آغاز کردم و چهار سال در این مجموعه مشغول کار بودم. در آن زمان، برای حل مشکل دیگ‌های بخار «کارخانه فخر ایران» توسط یکی از دوستان به کارخانه مذکور معرفی و به این ترتیب وارد صنعت نساچی شدم. شش سال در فخر ایران (که ۳ هزار و ۶۰۰ نفر پرسنل داشت) ماندم و به تدریج با دانش فنی و مسائل تکنولوژیکی صنعت نساچی آشنا شدم تا جایی که امروز به خوبی از عهده انجام مصاحبه جهت استخدام مهندس شیمی یا تکنولوژی نساچی در کارخانه بر می‌آیم. بعد از فخر ایران به «کارخانجات مقدم» یکی از قدیمی‌ترین تولیدکنندگان پارچه‌های فاستونی در ایران» سپس «شرکت مخمل کاشان» رفتم، مجموعه‌ای مطرح و معظم که ۲ هزار و ۷۸۰ نفر در آن کار می‌کردند. بعد از آن به اجبار به «شرکت

ایران پوپلین» منتقل شدم. این شرکت حدود ۸ ماه مدیرعامل نداشت و به همین دلیل بانک ملی-مالک کارخانه- با فشارهای مضاعف از سوی هیئت دولت مواجه بود. سال ۱۳۸۰ پس از تصدی به‌عنوان مدیرعامل، کارخانه ایران پوپلین به تدریج از زیان خارج شد و توانست در مدار تولید قرار بگیرد اما به دلیل صراحت کلام در بیان مسائل و چالش‌های صنعت نساچی و وضعیت کارخانه طی انجام یک مصاحبه تلویزیونی، مدیران ارشد بانک ملی مرا از ادامه کار در ایران پوپلین بر کنار کردند مدتی در «شرکت الیاف نایلون» وابسته به بنیاد مستضعفان- مشغول کار شدم. این کارخانه ماهیانه ۱۵۰ تن نخ استرچ را کیلویی یک دلار و ۱۵ سنت به ترکیه می‌فروخت. یک روز مدیر فروش شرکت از حضور مشتری ترکیه در ایران برای تمدید قرارداد خرید نخ استرچ خبر داد و گفت: «باید قرارداد فروش نخ را امضا کنیم». گفتم: «امضای قرارداد مشروط به افزایش ۱۵ سنت به قیمت نخ خواهد بود.»

از هند وارد کرد، اردیبهشت امسال که بانک مرکزی نرخ روپیه را در سامانه نیما ۱۵۶ تومان اعلام کرد عملاً باعث افزایش ۵۰ درصدی قیمت نخ شد! این فرد نخ ۳۰ اسپان را ۳۸ تومان می فروخت در حالی که قیمت نخ تولید داخل ۳۴ تومان بود، وی برای ماندن در بازار قیمت نخ را ۳۴ تومان اعلام کرد و در مقابل ما قیمت را به ۳۰ تومان کاهش دادیم، در نهایت قیمت نخ اسپان را ۲۶-۲۷ تومان رساند به همین دلیل برای مدتی تولید این نوع نخ را متوقف اعلام کردیم و چند روزی است که تولید را از سر گرفته‌ایم.

جالب است بدانید زمانی که این فرد متوجه شد قادر به فروش نخ با قیمت‌های بالا نیست، با اتکا به همان رانت اقتصادی که در واردات نخ کمکش کرده بود، شش ماه جلوی واردات نخ به کشور را گرفت تا نخ‌های وارداتی را بدون کوچک‌ترین دردسر و مشکل بفروشد! از سوی دیگر متأسفانه به دلیل باندبازی‌های موجود، ابتدا واردات پلی‌استر برحسب نرخ ارز آزاد انجام می‌شد اما پس از مدتی با نفوذ برخی جریان‌های فعال در پتروشیمی شهید تندگویان، واردات آن به طور کامل ممنوع اعلام شد!

تا پایان سال ۹۷، علی‌رغم محدودیت‌های تولیدکنندگان بخش خصوصی پلی‌استر در تهیه چپیس، از تولید داخل استفاده می‌کردیم. آن زمان پتروشیمی شهید تندگویان به صادرات گسترده چپیس پلی‌استر می‌پرداخت و طبق قانون باید ۹۵ درصد فوب خلیج فارس به فروش می‌رفت اما با کمک رانت‌های اقتصادی، عرضه این مواد به بورس کالا منتقل شد و قیمت چپیس پلی‌استر با کیلویی ۱۶۰۰۰ تومان افزایش پیدا کرد. به همین دلیل مجبور شدیم پلی‌استر مورد نیاز را از خارج کشور با قیمت بسیار پایین‌تر از داخل، تهیه کنیم. با توجه به افزایش تحریم‌ها، امکان صادرات برای پتروشیمی شهید تندگویان مانند گذشته فراهم نیست و به همین دلیل مدیران این مجموعه به بازار داخلی روی آورده‌اند و در پاسخ به تماس آنان مبنی بر خرید پلی‌استر، اعلام می‌کنیم فعلاً با کمبود پلی‌استر مواجه نیستیم اما موضوع مهم اینجاست که در شرایط فعلی، از نظر قیمت تمام شده محصولات، امکان رقابت با سایر کشورها را نداریم.

در حالی که عملاً بیشتر از ۱۰-۱۲ نفر نبودند! اسفند ۱۳۸۳ به کارخانجات صنایع نساجی اردکان یزد آمد. آن سال‌ها، نساجی اردکان در حاشیه سود قرار داشت و به جایی رسید که هر سال وضعیتش بهتر و بهتر می‌شد اما به دلیل دخالت‌های فراوان مدیریت جدید، استعفا دادم و همزمان در «شرکت شاد ریس» و «نخ رنگ همدان» به تولید ادامه دادم. شاد ریس سه ماه حقوق معوقه کارگری داشت و در شرایط نامطلوبی به سر می‌برد.

۱۲ آبان سال ۱۳۹۶ به نساجی اردکان بازگشتم. وضعیتش به نحوی بود که مواد اولیه را به صورت مدت‌دار و با حجم اندک (۲۰ تن) می‌خرید. به فروشنده رنگ، پنبه، پلی‌استر، ویسکوز و ... بدهکار بود، منابع مالی کافی برای بازنشسته کردن نیروهای قدیمی در اختیار نداشت و ۱۰ سالی بود که موفق به خرید قطعه نشده بود به کمک خداوند و تلاش جمعی تمام پرسنل، تسویه حساب با تمام طلبکاران انجام شد، با پرداخت بدهی‌های معوق به سازمان تأمین اجتماعی، نیروهای قدیمی بازنشسته شدند.

خوشبختانه امروز نساجی اردکان با اشتغال‌زایی برای ۴۶۰ نفر در وضعیت مناسبی به سر می‌برد. نوسازی خط ریسندگی در اولویت نخست ما قرار دارد و برای این کار چندین دستگاه جدید خریداری کرده‌ایم، به این ترتیب، عملاً خط بافندگی نیز احیا خواهد شد، برای بافندگی نیز ماشین‌آلات مدرن از ایتالیا تهیه کرده‌ایم. طبق آمار مصرف چهار ماده اولیه پنبه پلی‌استر و ویسکوز را در انبار موجود داریم

۴ مواد اولیه داخلی هستند یا خارجی؟

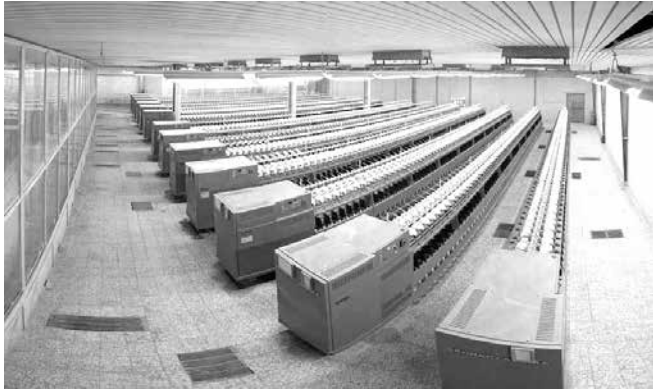
پنبه مصرفی که صد درصد متعلق به ازبکستان است. متأسفانه در پنبه‌های داخلی، الیاف غریبه به وفور وجود دارند که این امر مشکلات فراوانی در بخش رنگرزی به وجود می‌آورد.

مشکلات واردات نخ را با انجمن صنایع نساجی ایران در میان گذاشته‌ام و مدیران انجمن ابراز داشتند برای حفظ منافع صنعتگران نساجی، شش ماه جلوی واردات نخ را گرفتیم اما واقعیت این است فردی که اسفند سال ۹۷، چندین هزار تن نخ با روپیه ۱۰۶ تومانی

خریدار ترکیه بدون هیچ مشکلی موضوع را قبول کرد و قرارداد فروش یک دلار و ۳۰ سنت به امضای طرفین رسید اما اصرار فراوان مدیر فروش کارخانه جهت ملاقات با مشتری ترکیه و پذیرش سریع قیمت توسط خریدار، بسیار تعجب‌آور بود و از خود پرسیدم مگر به اصطلاح چقدر سر این کارخانه کلاه می‌گذارند که ۱۵ سنت افزایش قیمت را به آسانی قبول می‌کنند؟! لذا مدیر فروش را عوض کردم و فردی متعهد، کاملاً مسلط به زبان انگلیسی و مباحث بازرگانی بین‌المللی به‌عنوان مدیر فروش جایگزین وی شد. در گام نخست از مدیر فروش جدید خواستم یک شرکت بازرگانی در ترکیه برای فروش نخ پیدا کند. پس از جست‌وجوی فراوان موفق به پیدا کردن یک شرکت در بورس‌ا شد و نخستین محموله نخ به این شرکت را کیلویی یک دلار و ۵۵ سنت و محموله دوم را به قیمت یک دلار و ۸۵ سنت فروختیم.

در ادامه ضمن بازدید از ۷-۸ کارخانه ترکیه، موفق به فروش نخ FDY با قیمت دو دلار و ۱۵ سنت به آنها شدیم. روز آخر حضور در ترکیه با مشتری قدیمی قرار گذاشتیم و نخ را ۲ دلار و ۳۰ سنت به وی فروختیم و گفتیم قیمت این نخ ۲ دلار و ۴۰ سنت است اما به دلیل سابقه طولانی همکاری، ۱۰ سنت تخفیف لحاظ می‌کنیم. کارخانه الیاف در مدت کوتاهی به رشد و توسعه بسیار چشمگیری دست پیدا کرد، ماهیانه حدود ۲ میلیون دلار مواد اولیه تهیه می‌کرد که رقم قابل توجهی بود و توانست فروش نخ در بازارهای داخلی و خارجی را به سطح فراتر از انتظار برساند.

مدیران وقت بنیاد که متوجه سودآوری شرکت الیاف شدند، مسائلی برایم به وجود آوردند که منجر به استعفا و خروج من از این سیستم شد. مدیریت را به فردی واگذار کردند که کارخانه را متحمل زیان‌های جبران‌ناپذیر مالی و تولیدی نمود به طوری که در حال حاضر فقط یک راکتور ذوب‌ریسی آن به فعالیت ادامه می‌دهد. متأسفانه دامنه تخلفات مالی در آن شرکت بسیار بود برای مثال ضایعات درجه یک را به جای ضایعات درجه دو می‌فروختند! یا پیمانکارانی که برای فضای سبز، نظافت کارخانه، غذاخوری و ... قرارداد بسته بودند، تعداد پرسنل خود را ۲۰ نفر اعلام می‌کردند

عدم امکان رقابت با تولیدات خارجی از چه زمانی در صنعت نساجی ایران به وجود آمد؟ به نظر می‌رسد سال‌های متمادی است که این مشکل به ترجیح‌بند تکراری صنعتگران و تولیدکنندگان نساجی تبدیل شده است...

تمام مسئولان کشور به خوبی می‌دانند برای رفع معضل بیکاری و افزایش اشتغال‌زایی، باید صنایع نساجی را در اولویت قرار دهند. سرمایه‌گذاری برای اشتغال یک نفر در خودروسازی، معادل اشتغال‌زایی برای ۵-۶ نفر در صنعت نساجی خواهد بود. کشورهایی مانند هند، چین، ترکیه، پاکستان، بنگلادش، ویتنام و... که با بحران بیکاری مواجه بودند، با سرمایه‌گذاری مناسب در صنعت نساجی و پوشاک، توانستند بیکاری را به حداقل برسانند. اما متأسفانه مسئولان و دولتمردان کشور ما هیچ‌گاه به چنین موضوعی توجه ویژه‌ی نشان نداده‌اند. در واقع رانتهای اقتصادی بسیاری وجود دارند که اجازه رشد و شکوفایی به صنایع کشور از جمله نساجی را نمی‌دهد. متأسفانه از منابع، مخازن و ذخایر ارزشمند خدادادی کشور در مسیر درست استفاده نمی‌شود.

به اعتقاد من، نگرش نسبت به تولید و صنعت باید تغییر کند، مسئول دو تابعیتی که برایش مهم نیست چه اتفاقاتی برای صنعت و اقتصاد کشور رخ می‌دهد و در صورت بروز کوچک‌ترین مشکل، به خارج از کشور مهاجرت می‌کند؛ نباید چنین افرادی در رأس امور کشور قرار گیرند. رانتهای و باندهایی وجود دارند که نمی‌گذارند کشور پیشرفت کند.

۹۵۵۶ تا ۸۰، وضعیت صنایع نساجی چگونه

بود و چه مشکلات و موانع سر راه تولیدکنندگان وجود داشت؟

صنعت نساجی زبان‌ده نبوده و نیست. مدیران اغلب کارخانه‌های نساجی که زیرمجموعه سازمان صنایع ملی یا بنیاد قرار داشتند، کارخانه‌های معتبری مانند جهان چیت با ۲ هزار کارگر، چیت‌ری با ۳ هزار کارگر و امثالهم را بستند و بزرگ‌ترین لطمه را این نهادها به اشتغال کشور وارد کردند؛ در حالی که برای مثال جهان چیت یا فخر ایران املاک فراوانی در اختیار داشتند و مدیران دولتی می‌توانستند با فروش بخشی از زمین‌های این کارخانه، سرمایه به دست آمده را صرف خرید ماشین‌آلات و تجهیزات مدرن و پیشرفته نمایند، اما فقط صورت مسأله را در قالب تعطیلی این کارخانه‌های معتبر پاک کردند! مدیرانی که چنین اشتباهاتی مرتکب شدند تیشه به ریشه این مملکت زدند و امروز عزم و اراده‌ای برای احیای کارخانه‌های مذکور وجود ندارد.

بنیاد مستضعفان به جای کارخانه‌داری، کارخانه‌ها را بست و به بانک‌داری روی آورد. پس از انقلاب هر دولتی که به قدرت رسید، چندین بانک خصوصی راه‌اندازی کرد زیرا آسان‌ترین کار برای رسیدن سریع به سودهای هنگفت و درآمدهای کلان، تأسیس بانک و بهره‌برداری از سپرده‌های مردم است. کسی نیست با صدای بلند به مسئولان بگوید چیت‌ری را با ۳ هزار کارگر بستید اما هیچ فکری به حال کارگران بیکار نکردید، مگر تهران به چند صد نفر راننده تاکسی یا پیک موتوری نیاز دارد؟! بخش عمده‌ای از ناهنجاری‌های اجتماعی، بزهداری، جرائم و بد اخلاقی‌های کشور به دلیل تعطیلی یکی پس از دیگری کارخانه‌های تولیدی

و بیکاری کارگران است...

با مدیریت دولتی به سبکی که هر کسی به مرکز قدرت نزدیک‌تر باشد، بدون برنامه‌ریزی و دوراندیشی فکر و عمل کند به شدت مخالفم. کارخانه‌ها باید به دست مدیران توانمند بخش خصوصی واگذار شود.

اجازه دهید در این زمینه مثالی بزنم. همان‌طور که می‌دانید «شرکت نساجی مازندران» چندین سال پیش به یک سرمایه‌گذار ترکیه واگذار شد. من و تعدادی از مدیران نساجی به خانم نصراللهی - مدیرکل وقت دفتر نساجی وزارت صنعت - گفتیم: «بهتر است امکانات و تسهیلاتی که جهت احیای نساجی مازندران در اختیار سرمایه‌گذار ترک قرار می‌گیرد به تولیدکنندگان ایرانی اختصاص پیدا کند.» اما این اتفاق هیچ‌گاه رخ نداد. نساجی مازندران به سرمایه‌گذار ترک واگذار و قول مساعد برای پرداخت چندین میلیارد تومان وام کم‌بهره جهت واردات ماشین‌آلات صنعتی به وی داده شد اما فقط وام‌ها را گرفت و حتی یک دستگاه هم وارد نکرد! به یاد دارم هنگام مدیریت در شرکت ایران پوپلین، همراه آقای دکتر شایان - مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری بانک ملی - به دیدار استاندار مازندران رفتیم و آمادگی خود را برای رفع ریشه‌ای مشکلات نساجی مازندران و بازخرید تمام کارگران قدیمی و استخدام کارگران جدید اعلام کردم، دکتر شایان نیز قول مساعد برای تأمین هزینه‌های مالی این اقدام گسترده را مطرح نمود. به استاندار یادآور شدم: «هیچ منطقی وجود ندارد که کارگران قدیمی در منزل استراحت کنند و هر ۶ ماه یک‌بار جاده را در اعتراض به حقوق معوق ببینند اما برای پروژه ریسندگی جدید، کارگران قراردادی از سایر کارخانه‌ها استخدام کنیم!» وی ضمن مخالفت

بی‌رویه نخ، تعداد شیفت‌های کاری کمتر شد. امروزه به دلیل رانت‌های اقتصادی و هیاهوهای بی‌دلیل برخی از واحدهای بافندگی، این تصور شکل گرفته که با کمبود تولید نخ در کشور مواجهیم در حالی که اصلاً چنین نیست و علی‌رغم تمام تبلیغات منفی و سیاه‌نمایی‌های رایج، بخش عمده‌ای از نیاز واحدهای نساجی به نخ باکیفیت، توسط تولیدکنندگان داخلی تأمین می‌شود.

پیش‌بینی شما از وضعیت صنایع نساجی تا پایان سال؟

در کشور ما پیش‌بینی اقتصادی بسیار سخت است، امیدوارم روند فعلی ثابت باقی بماند و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های خلق الساعه به حداقل برسند. هر صبح منتظر صدور یک بخشنامه جدید و متناقض هستیم و چاره‌ای جز وفق دادن با آنها نداریم!

مطلب‌نهایی

ناخودآگاه و بدون تصمیم قبلی وارد صنعت نساجی شده‌ام؛ شاید اگر در رشته تحصیلی خود -الکترونیک- به فعالیت ادامه می‌دادم، به‌عنوان یک متخصص فنی باسابقه، درآمد بیشتر و در دسر و مشکلات به مراتب کمتری داشتم!

مطلب آخر این که امیدوارم سرانجام روزی دولتمردان به این باور برسند تنها راه‌حل بحران بیکاری، سرمایه‌گذاری در صنعت نساجی است. در صورت حذف شبکه‌های فساد مالی و رانت‌های اقتصادی، کشور ما استوار و قدرتمند در مقابل تحریم‌ها ایستادگی خواهد کرد. به امید فرا رسیدن آن روز...

سایر شرکت‌ها را جایگزین کرد تا خطوط تولید، معطل خرید قطعه یا دستگاه نمانند. تحریم‌ها اثرگذار هستند اما قوانین و بخشنامه‌های داخلی، به مراتب اثرات مخرب‌تر و نامطلوب‌تری دارند. واقعیت این است که تصمیمات مدیران دولتی، سنجیده و بجا نیست و از نظرات مشاوران برجسته صنعتی در تصمیم‌گیری‌های خود بهره‌برداری نمی‌کنند. معتمد وزرای مرتبط با تولید باید محیط‌های صنعتی را به خوبی بشناسند و نسبت به مسائل و مشکلات تولید بیگانه نباشند اما متأسفانه وزرای ما چنین مشخصاتی ندارند. ایرادات تصمیم‌گیری در هیئت دولت برای صنعت به وفور وجود دارد زیرا افراد نا آگاه با صنعت و تولید دور همدیگر جمع می‌شوند و برای صنعت تصمیم می‌گیرند.

در زمینه صادرات هم فعال هستید؟

بله اما به صورت غیر مستقیم به کشورهای همسایه زیرا انعقاد قرارداد صادرات بر مبنای دلار و یورو جسارت و ریسک بسیار بالایی می‌طلبد و هیچ چشم‌اندازی از قیمت آینده دلار و یورو در کشور وجود ندارد.

نیاز واحدهای نساجی به نخ تا چه میزان توسط

تولیدکنندگان داخلی تأمین می‌شود و واردات چه سهمی از بازار را تشکیل می‌دهد؟

واقعیت این است که بسیاری از واحدهای نساجی از جمله نساجی اردکان با حداقل ظرفیت به تولید ادامه می‌دهند این در حالی است که سال‌های دور، در چهار گروه سه شیفته کار می‌کردیم و در طول ماه تقریباً ۲۹-۳۰ روز به تولید می‌پرداختیم اما با واردات

با این طرح، گفت «چنین اقدامی، بار سیاسی دارد». گفتیم: «آقای استاندار! یک بار برای همیشه اجازه دهید مشکل نساجی مازندران به صورت زیربنایی و اساسی حل شود.» متأسفانه استاندار مازندران پیشنهاد ما را نپذیرفت و این موضوع پس از حواشی‌های فراوان و کش و قوس‌های متعدد به سرمایه‌گذار ترک واگذار شد که در نهایت کوچک‌ترین دستاوردی برای منافع ملی و صنایع نساجی نداشت...

«سبلان پارچه» هم تقریباً چنین وضعیتی را تجربه کرد. ماشین‌آلات برای این کارخانه بی حد و اندازه خریداری شده که بسیاری از آنها بدون مصرف هستند. در جلسه با مالک کارخانه عنوان کردم چنین کارخانه‌ای باید به تدریج راه بیفتد اما وی معتقد بود باید به سرعت مراحل رشد و توسعه را طی کند زیرا ۶۰ هزار دلار برای تدوین برنامه تولید به یک متخصص آلمانی پول داده‌است. پیشنهاد دادم ۶۰ هزار دلار دیگر به وی بپردازند تا سه ماهه این کارخانه راه‌اندازی و آماده تولید کند! پس از مذاکرات متعدد متوجه شدم دیدگاه‌ها و تفکراتم نسبت به تولید با نظرات مالک کارخانه همسو نیست و به همین دلیل همکاری ما به نتیجه‌ای نرسیدیم.

تحریم‌ها تا چه میزان بر روند فعالیت‌های

صنعت نساجی اثرگذار است؟

در حال حاضر از شرکت‌های معتبر آلمانی، لوازم و قطعات مورد نیاز را وارد می‌کنیم اگرچه این واردات به سهولت سال‌های گذشته انجام نمی‌شود اما کاملاً متوقف نشده است. بعضی از شرکت‌های اروپایی به دلیل تحریم با ایران همکاری نمی‌کنند اما می‌توان